

Nieuw-Roden, Dorpsstraat

(Gemeente Noordenveld, Dr.)

Definitief

Een Archeologisch Bureauonderzoek &
Inventariserend Veldonderzoek (IVO-O)

Verkennde Fase

Steekproefrapport 2020-12/02

Nieuw-Roden, Dorpsstraat
(Gemeente Noordenveld, Dr.)
Definitief
Een Archeologisch Bureauonderzoek &
Inventariserend Veldonderzoek (IVO-O)
Verkennde Fase
Steekproefrapport 2020-12/02

Nieuw-Roden, Dorpsstraat
(Gemeente Noordenveld, Dr.)
Een Archeologisch Bureauonderzoek &
Inventariserend Veldonderzoek (IVO-O)
Verkennde Fase

Een onderzoek in opdracht van
Alleen Bouwzaken

Steekproefrapport 2020-12/02
ISSN 1871-269X
Status: definitief

Auteur: drs. [REDACTED]
fysisch geograaf / senior KNA-prospector.
Autorisatie dr. [REDACTED] senior KNA-archeoloog/-
prospector. Actorregistraties respectievelijk:
92394548 en 35453178

Goedgekeurd door de bevoegde overheid
gemeente Noordenveld

dhr. [REDACTED]
d.d. 6 januari 2021

De Steekproef bv werkt volgens de Kwaliteitsnorm
Nederlandse Archeologie 4.1 en SIKB-BRL 4000.
Voor dit onderzoek gelden protocollen 4002 & 4003.
Foto's en tekeningen zijn gemaakt door
De Steekproef, tenzij anders vermeld.

© De Steekproef bv, 22 december 2020

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd
en/of openbaar gemaakt zonder bronvermelding.

De Steekproef bv aanvaardt geen aansprakelijkheid
voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing
van de adviezen of het gebruik van de resultaten van
dit onderzoek.

De Steekproef bv Archeologisch Onderzoeks- en
Adviesbureau, Hogeweg 3, 9801 TG Zuidhorn

telefoon	050 – 5779784
internet	www.desteekproef.nl
e-mail	info@desteekproef.nl
kvk	02067214

Inhoud

Samenvatting

Administratieve gegevens van het plangebied

1. Inleiding.....	1
1.1 Aanleiding en doel (KNA 4.1: LS01).....	1
1.2 Locatie (KNA 4.1: LS01, LS02).....	2
2. Bureauonderzoek (KNA 4.1: LS06).....	3
2.1 Bronnen.....	3
2.2 Fysische geografie (KNA 4.1: LS04).....	3
2.3 Archeologie (KNA 4.1: LS04).....	4
2.4 Historische geografie (KNA 4.1: LS03).....	5
2.5 Archeologisch verwachtingsmodel (KNA 4.1: LS05).....	6
3. Veldonderzoek (KNA 4.1: VS05).....	7
3.1 Methoden en technieken (KNA 4.1: VS01).....	7
3.2 Resultaten veldwerk (KNA 4.1: VS02, VS03).....	8
4. Conclusies en advies (KNA 4.1: VS07).....	9

Gebruikte bronnen

Lijst van figuren en tabellen

Archeologische periodes

Appendix 1: Archeologische periodes

Appendix 2: Boorstaten

Appendix 3: Laagbeschrijvingen

Samenvatting

In verband met geplande woningbouw is een archeologisch onderzoek uitgevoerd aan de Dorpsstraat te Nieuw-Roden, gemeente Noordenveld, provincie Drenthe. Voor realisatie van de plannen is graafwerk nodig dat mogelijk een bedreiging vormt voor archeologische waarden in de bodem. Het doel van het onderzoek is om vast te stellen wat de kans is op de aanwezigheid van archeologische waarden. Het onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek (protocol 4002) en een veldonderzoek, verkennende fase (IVO-O; protocol 4003). Bij het bureauonderzoek zijn bronnen geraadpleegd op het gebied van fysische geografie, archeologie en historische geografie. Tijdens het veldonderzoek zijn zes boringen geplaatst om de opbouw en gaafheid van de bodem te bepalen.

Het plangebied aan de Dorpsstraat te Nieuw-Roden ligt op een glaciële rug. Uit het plangebied en uit de nabije omgeving zijn geen archeologische waarden bekend. Op vijfhonderd meter zuidoostelijk van het gebied liggen twee prehistorische grafheuvels. Nieuw-Roden is ontstaan in de jaren '20 / '30 van de twintigste eeuw. Voorheen lag er woeste grond, waarschijnlijk heide. De bodem in het gebied is matig bewaard gebleven. Daardoor zullen eventueel aanwezige archeologische waarden sterk zijn aangetast. Het onderzoek heeft geen archeologische indicatoren opgeleverd.

selectie-advies door senior KNA-prospector drs. J.M.G. Bongers

Aangezien eventueel aanwezige archeologische waarden sterk zullen zijn aangetast, adviseren wij om geen nader archeologisch onderzoek te ondernemen en het terrein op archeologische gronden vrij te geven voor de geplande woningbouw. Wel wijzen wij erop dat voor al het graafwerk geldt dat als archeologische grondsporen worden aangetroffen en/of vondsten worden gedaan, dat daarvan direct melding dient te worden gemaakt conform de Erfgoedwet 2015, artikel 5.10. Wij adviseren dit te doen bij de gemeente Noordenveld.

Op 6 januari 2021 heeft de gemeente Noordenveld, dhr. K. Verschoor laten weten dit selectie-advies op te volgen.

Administratieve gegevens van het plangebied

Tabel 1: Nieuw-Roden, Dorpsstraat: administratieve gegevens.

Provincie	Drenthe
Gemeente	Noordenveld
Plaats	Nieuw-Roden
Toponiem	Dorpsstraat
Kaartblad	12A
Hoekcoördinaten	noord: 222,668 / 572,078 west: 222,591 / 571,979 oost: 222,721 / 572,014 zuid: 222,610 / 571,967
Kadastrale perceelnummers	sectie H, perceelnummers 1366, 1954, 2398, 2401, 4203, 2753, 2755, 3754, 4101, 4102, 4532
Bestemmingsplan Kern Nieuw-Roden	enkelbestemming: ZW-deel 'maatschappelijk', de rest niet vermeld op ruimtelijkeplannen.nl dubbelbestemming: niet vermeld op www.ruimtelijkeplannen.nl
Oppervlakte	0,82 hectare
NAP-hoogte maaiveld	+5 meter NAP
Huidig grondgebruik	braakliggend
Soort onderzoek	bureauonderzoek & veldonderzoek verkennende fase
Opdrachtgever	Alleen Bouwzaken
Uitvoerder	De Steekproef drs. [REDACTED] (senior KNA-prospector)
Bevoegde overheid	gemeente Noordenveld
Steekproef projectcode	2020-12/02
Onderzoeksmeldingsnummer	4929226100
Datum veldwerk	17 december 2020
Maximale diepte onderzoek	190 centimeter onder maaiveld
Beheer en plaats documentatie	De Steekproef bv / Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed / DANS / Noordelijk Archeologisch Depot / DINO-loket (boorgegevens)

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel (KNA 4.1: LS01)

In opdracht van Alleen Bouwzaken, vertegenwoordigd door dhr. [REDACTED] is een inventariserend archeologisch onderzoek uitgevoerd voor een terrein aan de Dorpsstraat te Nieuw-Roden, gemeente Noordenveld, provincie Drenthe (zie Figuur 1). Aanleiding voor het onderzoek is de geplande bouw van twintig twee-onder-één-kap-woningen. Als fundering zullen ringbalken worden aangelegd tot een diepte van 0,9 meter beneden het huidige maaiveld. Dit graafwerk vormt een bedreiging voor eventueel aanwezige archeologische waarden in het gebied. Het doel van het onderzoek is om vast te stellen wat de kans is op de aanwezigheid van archeologische resten en in welke mate deze bedreigd worden door de plannen.

Het onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek verkennende fase (IVO-O). Het doel van het bureauonderzoek is het opstellen van een archeologisch verwachtingsmodel van het gebied aan de hand van beschikbare fysisch-geografische, archeologische en historisch-geografische informatie. Tijdens het veldonderzoek is dit verwachtingsmodel getoetst. Daartoe zijn de opbouw en gaafheid van de bodem bepaald.

Figuur 1: Nieuw-Roden, Dorpsstraat: uitsnede van de topografische kaart 1:25.000. Het plangebied is rood omlijnd. Bron: Topografische Dienst Kadaster 2020.

1.2 Locatie (KNA 4.1: LS01, LS02)

Nieuw-Roden is een bewoningskern op twee kilometer ten westen van het centrum van Roden die door nieuwbouw in de loop der jaren aan Roden is vastgegroeid. Het plangebied wordt aan de noordwestelijke kant begrensd door de Dorpsstraat, aan de oostelijke kant door de Beukenlaan en aan de zuidelijke kant door de voormalige Meester de Vriesschool die tegenwoordig in gebruik is als wooncomplex. In het zuidwesten van het plangebied staat nog een gymzaal van deze school aan de Dorpsstraat 20a die afgebroken zal worden. De rest van het plangebied lag tijdens het onderzoek braak (zie Figuur 2). Volgens informatie van het Kabels en Leidingen InformatieCentrum (KLIC) lopen er kabels en leidingen van elektriciteit, gas, water en dataverkeer door het gebied.

Figuur 2: Nieuw-Roden, Dorpsstraat: foto genomen in noordwestelijke richting

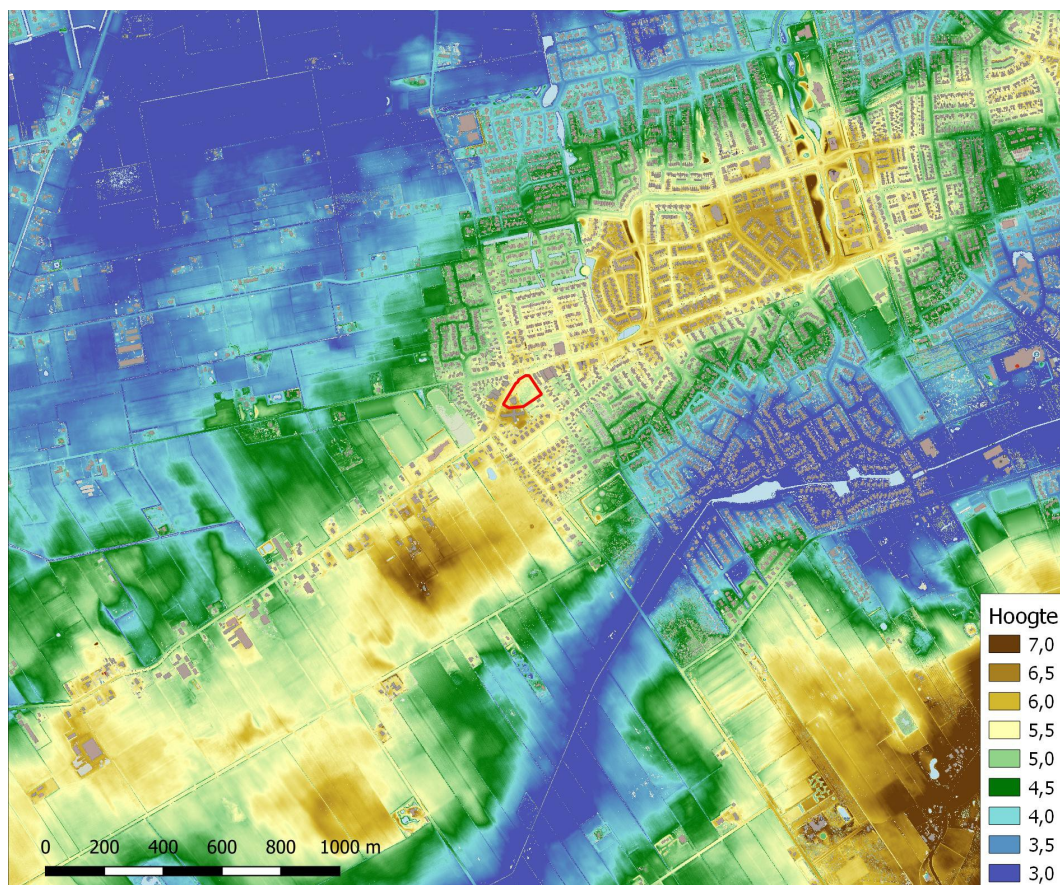
2. Bureauonderzoek (KNA 4.1: LS06)

2.1 Bronnen

Tijdens het bureauonderzoek is de bestaande relevante kennis van het plangebied verzameld. De gebruikte bronnen voor het onderzoek staan aan het eind van dit rapport. Eén van de bronnen is ARCHIS 3, het archeologisch registratie- en informatiesysteem van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE). Deze databank is toegankelijk voor organisaties die werkzaam zijn in de archeologie. Het bevat een GIS-systeem waarin onder meer een archeologische kaart en aardkundige kaarten geraadpleegd kunnen worden.

2.2 Fysische geografie (KNA 4.1: LS04)

Nieuw-Roden ligt op een glaciale rug die van noordoost naar zuidwest loopt (zie Figuur 3). Volgens paleogeografische reconstructies van Vos *et al.* (2018) is deze rug nooit volledig overwoekerd geweest door veenmoeras dat aan weersijden vanuit de dalen oprukte. Op de geologische kaart (niet afgebeeld) is het plangebied gekarteerd als formatie van Drenthe, oftewel keileem met minder dan twee meter dekzand (Dr6). Op de geomorfologische kaart en op de bodemkaart is het plangebied niet gekarteerd in verband met de ligging binnen de bebouwde kom. Op de bodemkaart (niet afgebeeld) liggen elders op de rug veldpodzolgronden in lemig fijn zand (Hn23) met lokaal zeer ondiepe keileem of potklei (KX).

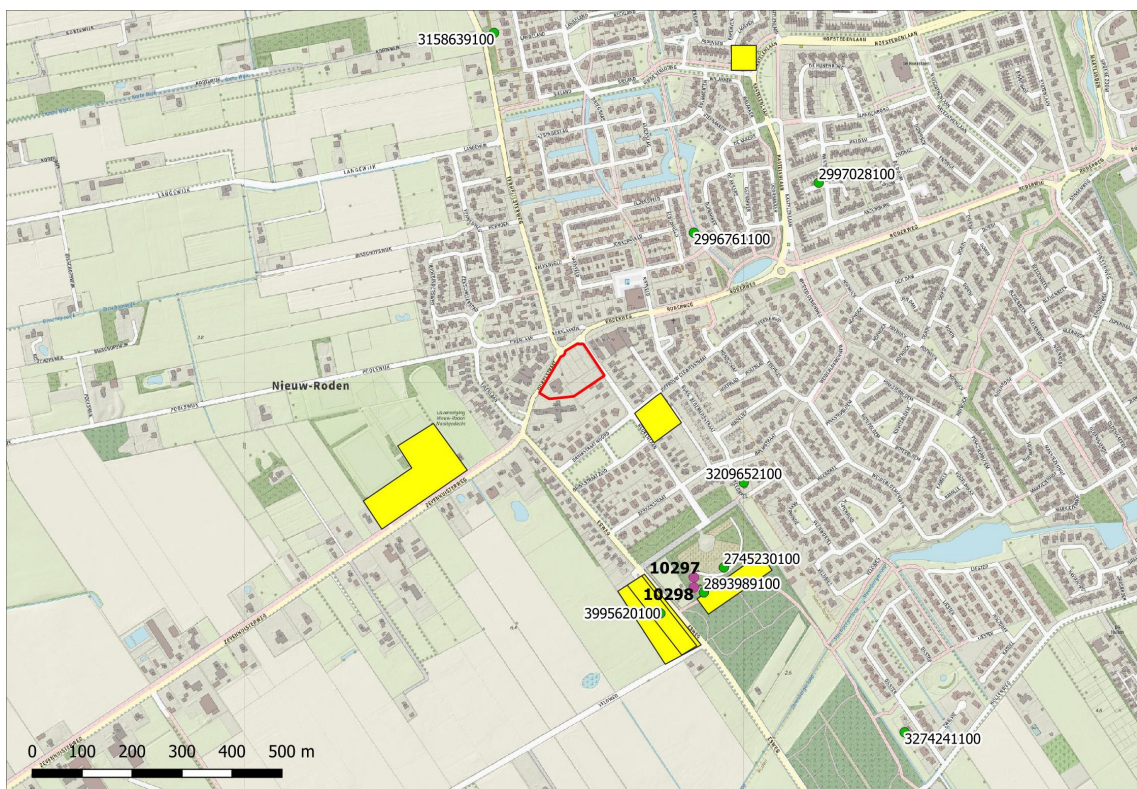

Figuur 3: Nieuw-Roden, Dorpsstraat: hoogtekaart gemaakte met behulp van het Actueel Hoogtebestand Nederland 3. Het plangebied is rood omlijnd.

2.3 Archeologie (KNA 4.1: LS04)

Tabel 2: Nieuw-Roden, Dorpsstraat: vondsten zoals weergegeven in Figuur 4.

zaaknummer	omschrijving	datering
10297	grafheuvel	laat neolithicum
10298	grafheuvel	neolithicum – bronstijd
2745230100	standvoetbeker en AOO-beker	laat neolithicum A
2893989100	vuursteen uit heuvel	paleolithicum – neolithicum
	2 scherven aardewerk uit heuvel	late bronstijd – ijzertijd
2996761100	urnen	bronstijd – romeinse tijd
2997028100	vuurstenen bijl	midden – laat neolithicum
3158639100	15 tumuli in totaal	neolithicum – ijzertijd
3209652100	grondspoor celtic field	ijzertijd – romeinse tijd
3274241100	11 stukken bewerkt vuursteen	onbekend
3995620100	bewerkt vuursteen: 7 afslagen, 2 kernvernieuwingsafslagen, 1 schrabber, 1 geretoucheerde afslag, 28 afval	laat paleolithicum – ijzertijd

Figuur 5: Nieuw-Roden, Dorpsstraat: archeologische waarden rondom het plangebied. Gele terreinen zijn in het verleden archeologisch onderzocht, groene stippen zijn vondstlocaties, de twee paarse stippen staan op de Archeologische MonumentenKaart. Het plangebied is rood omlijnd. Bron: Archis3.

Uit het plangebied en uit de nabije omgeving zijn geen archeologische waarden bekend (zie Figuur 4). Op vijfhonderd meter zuidoostelijk van het plangebied bevindt zich een concentratie van archeologische vondsten. Er liggen twee prehistorische grafheuvels waar bij onderzoek een standvoetbeker, vuursteen en scherven aardewerk zijn gevonden (zie Figuur 4, 10297, 10298, 2745230100, 2893989100). Daar dichtbij zijn vondsten gedaan van bewerkt vuursteen (3995620100) en resten van een *celtic field* (3209652100). Op vergelijkbare afstand noordoostelijk van het plangebied zijn vondsten geregistreerd van prehistorische heuvels en urnen. ARCHIS vermeldt hierover: '*Melding Kamminga, heuvels en urnen in begin 20^e eeuw opgeruimd (ca. 1920), is dit dezelfde plek als Reuvens?*'

2.4 Historische geografie (KNA 4.1: LS03)

Aan het begin van de twintigste eeuw bestond Nieuw-Roden nog niet. Ter plaatse van het plangebied lag er nog woeste grond, waarschijnlijk heide (zie Figuur 5). Tijdens de jaren twintig en dertig kwamen er huizen, straten, een school en een kerk. Opvallend is dat er geen sprake lijkt van een tussengelegen periode waarin het gebied in gebruik was als landbouwgrond. Tot enkele jaren geleden bleef het plangebied bewoond, waarna alle huizen er zijn gesloopt.

Figuur 5: Nieuw-Roden, Dorpsstraat: uitsneden van topografische kaarten uit 1903, 1926, 1935 en 1961. Het plangebied is rood omlijnd.

2.5 Archeologisch verwachtingsmodel (KNA 4.1: LS05)

Op de archeologische beleidsadvieskaart van de gemeente Noordenveld (niet afgebeeld) heeft het plangebied een onbekende verwachting in verband met de ligging binnen de bebouwde kom. Hiervoor geldt *'Bij ingrepen > 1000 m² extrapoleren vanuit de omringende verwachtingswaarden en bij hoge / middelhoge verwachting zie hierboven, bij lage verwachting geen onderzoek vereist.'* De omringende verwachtingswaarden van het plangebied aan de Dorpsstraat zijn hoge / middelhoge verwachtingen waarvoor geldt: *'Bij ingrepen > 1000 m² verkennend booronderzoek (6 boringen per hectare), zo nodig karterend onderzoek.'*

Gezien eerdere archeologische vondsten in de omgeving lijkt de kans op archeologische resten uit de periodes steentijd, bronstijd en ijzertijd het grootst. Maar het plangebied lijkt door de ligging op een glaciale rug tijdens alle archeologische periodes voldoende droog te zijn geweest voor bewoning en begraving. Eventuele archeologische resten zullen liggen in en direct onder de geroerde bovengrond. Ze zullen zijn aangetast in de tijd waarin het gebied bebouwd was.

Tabel 3: Nieuw-Roden, Dorpsstraat: specificatie archeologische verwachting.

datering:	prehistorie, maar romeinse tijd en middeleeuwen niet uitgesloten
diepteligging:	in en direct onder geroerde grond
locatie:	hele terrein
complextype:	nederzetting, begraving
omvang:	onbekend
gaafheid en conservering:	waarschijnlijk geen organische resten
uiterlijke kenmerken:	bewerkt vuursteen, scherven aardewerk
mogelijke verstoringen:	voormalige bebouwing

3. Veldonderzoek (KNA 4.1: VS05)

3.1 Methoden en technieken (KNA 4.1: VS01)

Het veldwerk is uitgevoerd op 17 december 2020. Er zijn zes verkennende boringen gedaan waarmee de gemiddelde boordichtheid zeven boringen per hectare is. De boringen zijn gezet op onderlinge afstanden van ongeveer veertig meter (zie Figuur 6). De boringen reiken tot dieptes tussen 90 en 190 centimeter. Ze zijn uitgevoerd met behulp van een edelmanboor van tien centimeter diameter tot in de keileem en vervolgens verdiept met een guts van drie centimeter diameter. Alleen bij boring 6 is de keileem niet bereikt. Het opgeboorde zand is nat gezeefd op een zeef met mazen van vier millimeter om te zoeken naar archeologische materialen. De boringen zijn beschreven volgens de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode (ASB). De locaties en hoogtes van de boringen zijn ingemeten met behulp van een RTK-GPS. De resultaten van de boringen zijn opgenomen in de Appendix in de vorm van boorstaten en laagbeschrijvingen. Er is geen veldkartering uitgevoerd aangezien er opgebrachte grond aanwezig was.

Figuur 6: Nieuw-Roden, Dorpsstraat: boorpuntenkaart. Het plangebied is rood omlijnd, de boorlocaties worden weergegeven door gele stippen.

3.2 Resultaten veldwerk (KNA 4.1: VS02, VS03)

bodem

In de ondergrond van het plangebied aan de Dorpsstraat ligt keileem. Bij boring 4 in het midden van het terrein ligt de top al op 45 centimeter beneden maaiveld, bij boring 6 in het zuidoosten is de keileem binnen de maximale boordiepte van 190 centimeter niet bereikt. Op de keileem heeft een laag dekzand gelegen. De dikte van het restant van het dekzand bedraagt bij boringen 1 tot en met 5 respectievelijk 0, 10, 5, 20 en 20 centimeter. Bij boring 6 is 95 centimeter ongeroerd matig fijn zand aangeboord, maar is het onzeker of het allemaal dekzand betreft. In het dekzand is bodemvorming opgetreden, maar het is niet meer te zeggen of het zand voldoende lang droog geweest is voor de ontwikkeling van een podzolbodem. Bij boringen 4 en 5 is de bruingele top van de C-horizont bewaard gebleven. Bij boringen 1, 2 en 3 is de bodem daarvoor te diep verstoord. Horizonten van een podzolbodem zijn niet aangetroffen. De bodem is matig bewaard gebleven.

archeologie

Doordat niet meer te zeggen is of de bodem in het verleden langdurig droog geweest is, is het onzeker of het plangebied tijdens de prehistorie een aantrekkelijke vestigingsplek geweest is voor de mens. Als in het plangebied archeologische resten gelegen hebben, dan zullen die sterk zijn aangetast bij bodemingrepen. Het onderzoek heeft geen archeologische vondsten opgeleverd zoals bewerkt vuursteen of scherven aardewerk. De zeefresiduen bestonden vooral uit grind, brokken baksteen en brokken cement die geassocieerd zullen zijn met de voormalige bebouwing op het terrein.

4. Conclusies en advies (KNA 4.1: VS07)

belangrijkste resultaten

Het plangebied aan de Dorpsstraat te Nieuw-Roden ligt op een glaciële rug. Uit het plangebied en uit de nabije omgeving zijn geen archeologische waarden bekend. Op vijfhonderd meter zuidoostelijk van het gebied liggen twee prehistorische grafheuvels. Nieuw-Roden is ontstaan in de jaren '20 / '30 van de twintigste eeuw. Voorheen lag er woeste grond, waarschijnlijk heide. De bodem in het gebied is matig bewaard gebleven. Het onderzoek heeft geen archeologische indicatoren of vondsten opgeleverd.

archeologisch verwachtingsmodel

Door bodemverstoringen zullen eventueel aanwezige archeologische waarden sterk zijn aangetast. Daarom kan de archeologische verwachting zoals opgesteld in Paragraaf 2.5 naar beneden toe worden bijgesteld.

selectie-advies door senior KNA-prospecteur drs. [REDACTED]

Aangezien eventueel aanwezige archeologische waarden sterk zullen zijn aangetast, adviseren wij om geen nader archeologisch onderzoek te ondernemen en het terrein op archeologische gronden vrij te geven voor de geplande woningbouw. Wel wijzen wij erop dat voor al het graafwerk geldt dat als archeologische grondsporen worden aangetroffen en/of vondsten worden gedaan, dat daarvan direct melding dient te worden gemaakt conform de Erfgoedwet 2015, artikel 5.10. Wij adviseren dit te doen bij de gemeente Noordenveld.

Op 6 januari 2021 heeft de gemeente Noordenveld, dhr. [REDACTED] laten weten dit selectie-advies op te volgen.

Gebruikte bronnen

AHN-Viewer. www.AHN.nl. Actueel Hoogtebestand Nederland. Rijkswaterstaat, Adviesdienst Geo-informatie en ICT.

ARCHIS 3. www.test.zoeken.cultureelerfgoed.nl

Bosch, J.H.A. 2008. *Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode versie 1.1*. Deltares-rapport 2008-U-R0881/A.

Hisgis, Historisch Geografisch Informatiesysteem. www.hisgis.nl Fryske Akademy

Jongmans, A.G., M.W. van den Berg, M.P.W. Sonneveld, G.J.W.C. Peek, en R.M. van den Berg van Saparoea. 2013. *Landschappen van Nederland: Geologie, bodem en landgebruik*. Wageningen: Academic Publishers.

Kadata via www.kadaster.nl, 2019. Topografische Kaart 1:25.000 van Topografische Dienst Kadaster, Emmen.

Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie 4.1. www.SIKB.nl. 2018. Centraal College van Deskundigen Archeologie.

www.ruimtelijkeplannen.nl

www.topotijdreis.nl

Vos, P. & S. de Vries 2013. *Tweede generatie paleogeografische kaarten van Nederland (versie 2.0)*. Deltares, Utrecht.

Vos, P., M. van der Meulen, H. Weerts en J. Bazelmans 2018: *Atlas van Nederland in het Holoceen. Landschap en bewoning vanaf de laatste ijstijd tot nu*, Amsterdam (Prometheus).

Lijst van figuren en tabellen

Figuren

- 1 Topografische kaart
- 2 Foto plangebied
- 3 Hoogtekaart
- 4 Archeologische waarden in de omgeving
- 5 Topografische kaarten twintigste eeuw
- 6 Boorpuntenkaart

Tabellen

- 1 Administratieve gegevens
- 2 Archeologische waarden in de omgeving
- 3 Specificatie archeologische verwachting

Appendix 1: Archeologische periodes

paleolithicum:		ijzertijd:	
paleolithicum vroeg:	tot 300.000 BP	ijzertijd vroeg:	800 - 500 vC
paleolithicum midden:	300.000 - 35.000 BP	ijzertijd midden:	500 - 250 vC
paleolithicum laat:	35.000 BP - 8.800 vC	ijzertijd laat:	250 - 12 vC
paleolithicum laat A:	35.000 - 18.000 BP		
paleolithicum laat B:	18.000 BP - 8.800 vC	romeinse tijd:	
mesolithicum:		romeinse tijd vroeg:	12 vC - 70 nC
mesolithicum vroeg:	8.800 - 7.100 vC	romeinse tijd vroeg A:	12 vC - 25 nC
mesolithicum midden:	7.100 - 6.450 vC	romeinse tijd vroeg B:	25 - 70 nC
mesolithicum laat:	6.450 - 4.900 vC	romeinse tijd midden:	70 - 270 nC
neolithicum:		romeinse tijd midden A:	70 - 150 nC
neolithicum vroeg:	5.300 - 4.200 vC	romeinse tijd midden B:	150 - 270 nC
neolithicum vroeg A:	5.300 - 4.900 vC	romeinse tijd laat:	270 - 450 nC
neolithicum vroeg B:	4.900 - 4.200 vC	romeinse tijd laat A:	270 - 350 nC
neolithicum midden:	4.200 - 2.850 vC	romeinse tijd laat B:	350 - 450 nC
neolithicum midden A:	4.200 - 3.400 vC	middeleeuwen:	
neolithicum midden B:	3.400 - 2.850 vC	middeleeuwen vroeg:	450 - 1.050 nC
neolithicum laat:	2.850 - 2.000 vC	middeleeuwen vroeg A:	450 - 525 nC
neolithicum laat A:	2.850 - 2.450 vC	middeleeuwen vroeg B:	525 - 725 nC
neolithicum laat B:	2.450 - 2.000 vC	middeleeuwen vroeg C:	725 - 900 nC
brons tijd:		middeleeuwen vroeg D:	900 - 1.050 nC
brons tijd vroeg:	2.000 - 1.800 vC	middeleeuwen laat:	1.050 - 1.500 nC
brons tijd midden:	1.800 - 1.100 vC	middeleeuwen laat A:	1.050 - 1.250 nC
brons tijd midden A:	1.800 - 1.500 vC	middeleeuwen laat B:	1.250 - 1.500 nC
brons tijd midden B:	1.500 - 1.100 vC	nieuwe tijd:	
brons tijd laat:	1.100 - 800 vC	nieuwe tijd vroeg:	1.500 - 1.650 nC
		nieuwe tijd midden:	1.650 - 1.850 nC
		nieuwe tijd laat:	1.850 - heden
pleistoceen:	2,5 miljoen - 10.000 BP		
elsterien	475.000 - 410.000 BP		
saalien	200.000 - 130.000 BP		
weichselien	116.000 - 10.000 BP		
holoceen:	10.000 - heden		
vC	= voor Christus		
nC	= na Christus		
BP	= before present; present = 1950		

Algemeen

Steentijd (tot 2000 vC)

De steentijd is opgedeeld in het paleolithicum, mesolithicum en neolithicum. Het paleolithicum (oude steentijd) wordt vooral gekenmerkt door de ijstijden. Na het laatpaleolithicum verbetert het klimaat. Vindplaatsen uit het late paleolithicum zijn vooral te herkennen aan concentraties vondstmateriaal (bewerkt en/of verbrand vuursteen, houtskool) met weinig en moeilijk te herkennen grondsporen zoals kuilen, paalgaten en houtskoolconcentraties die mogelijk wijzen op haardplaatsen.

Vondsten uit het mesolithicum of midden steentijd, gekenmerkt door sporen en vondsten van rondtrekkende jagers en verzamelaars, bestaan voornamelijk uit bewerkt vuursteen, verbrande hazelnootdoppen en houtskoolfragmenten. Mesolithische grondsporen zijn vooral oppervlaktehaarden en haardkuilen. In een natte omgeving kunnen ook werktuigen van gewei of hout bewaard zijn gebleven. Voorbeelden hiervan zijn geweibijlen, bogen, visfinken, etc.

In het neolithicum (nieuwe steentijd) werden dieren gehouden en in het neolithicum werd eveneens akkerbouw bedreven. Grondsporen uit deze periode kunnen bestaan uit paalgaten van bijvoorbeeld boerderijen, resten van beschoeiingen, greppels, (afval)kuilen en haardplaatsen. Aardewerk komt in deze tijd voor, evenals bewerkt (vuur)steen en geslepen bijlen.

Metaaltijden (2000-12 vC)

In de bronstijd en ijzertijd kwam bemesting en wisselbouw binnen de akkerbouw voor.

Sporen uit de bronstijd en ijzertijd kunnen bestaan uit kuilen, paalgaten van boerderijplaatgronden, bijgebouwen of spiekers, waterkuilen of -putten, erf- of akkerafscheidingen en sporen van akkerbewerking zoals de kruislings getrokken voren van een eergetouw. Houtskool kan duiden op de aanwezigheid van haarden voor voedselbereiding of het bakken van aardewerk. Ook kunnen er restanten gevonden worden die duiden op metaalbewerking, zoals stukken ovenwand, brons- of ijzerslakken, sintels, mallen, smeltkroezes, metaal bedoeld voor omsmelten, etc.

Vondsten kunnen verder bestaan uit bijvoorbeeld metalen voorwerpen of voorwerpen van aardewerk zoals vaatwerk, maar ook slingerkogels, rammelaars, spinklosjes en weefgewichten.

Romeinse tijd (12 vC-450 nC)

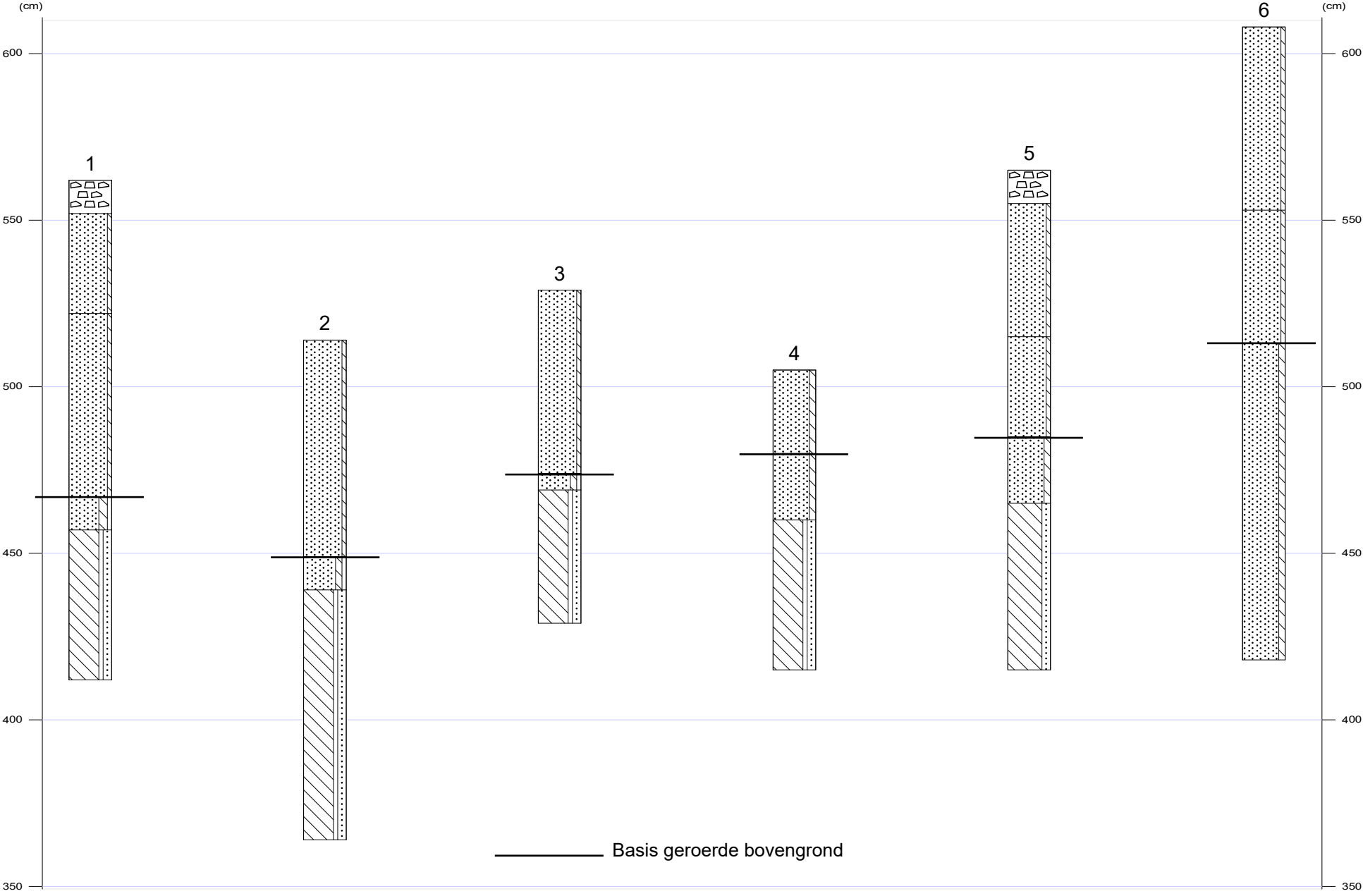
In de romeinse tijd vormde de Rijn de noordelijke grens van het romeinse rijk. Langs deze grens, de *limes*, werden grensposten, nederzettingen en wegen gebouwd. In het noorden van Nederland zijn ook romeinse vondsten gedaan, maar dit zijn voornamelijk losse vondsten als romeinse munten, mantelspelden en scherven romeins aardewerk.

Middeleeuwen en nieuwe tijd (450 nC-heden)

Na een afname in de bevolkingsdichtheid aan het einde van de romeinse tijd en de periode erna, steeg deze weer in het begin van de middeleeuwen. Vondsten uit de middeleeuwen en later bestaan voornamelijk uit scherven aardewerk, waaronder importaardewerk, munten en metalen voorwerpen (zoals mantelspelden, spijkers), resten van aardewerkproductie, metaalbewerking, wolbewerking etc. Belangrijke gebouwen (bijvoorbeeld kerken en borgen) werden van baksteen / kloostermoppen gebouwd.

Appendix 2: Nieuw-Roden, Dorpsstraat: Boorstaten

Appendix 3: Nieuw-Roden, Dorpsstraat: Laagbeschrijvingen

1

X-coördinaat (m) : 222645
Y-coördinaat (m) : 572051
Maaiveld (cm) : 562

Diepte (cm)		Omschrijving
		Grondsoort
0 - 10	stenen	
10 - 40	zand	zwak siltig, Opm.: Bestratingszand
40 - 95	zand	zwak siltig, mix, basis scherp, vergraven, Opm.: Brokken
95 - 105	zand	sterk siltig, zwak grindig, 7,5y6/2, Opm.: keizand
105 - 150	leem	sterk zandig, zwak grindig, 5GY5/1, keileem

2

X-coördinaat (m) : 222680
Y-coördinaat (m) : 572050
Maaiveld (cm) : 514

Diepte (cm)		Omschrijving
		Grondsoort
0 - 65	zand	zwak siltig, mix, vergraven, Opm.: Grote brokken
65 - 75	zand	matig siltig, zwak grindig, 2,5y7/2, dekzand
75 - 150	leem	sterk zandig, zwak grindig, 5gy5/1, keileem, Opm.: Zandbrokken, gecryoturbeerd

3

X-coördinaat (m) : 222700
Y-coördinaat (m) : 572013
Maaiveld (cm) : 529

Diepte (cm)		Omschrijving
		Grondsoort
0 - 55	zand	zwak siltig, mix, basis scherp, Opm.: Brokken, Stukken cement
55 - 60	zand	matig siltig, zwak grindig, 2,5y6/2, dekzand
60 - 100	leem	sterk zandig, zwak grindig, 5gy5/1, keileem

4

X-coördinaat (m) : 222660
Y-coördinaat (m) : 572014
Maaiveld (cm) : 505

Diepte (cm)		Omschrijving
		Grondsoort
0 - 25	zand	matig siltig, 10yr2/1, bouwvoor
25 - 45	zand	matig siltig, 10yr5/4, C-horizont, dekzand
45 - 90	leem	sterk zandig, zwak grindig, 5gy5/1, keileem

5

X-coördinaat (m) : 222618
Y-coördinaat (m) : 572014
Maaiveld (cm) : 565

Diepte (cm)		Omschrijving
		Grondsoort
0 - 10	stenen	
10 - 50	zand	zwak siltig, Opm.: Bestratingszand
50 - 80	zand	zwak siltig, mix, vergraven, Opm.: Brokken
80 - 100	zand	matig siltig, 2,5y4/3, C-horizont, dekzand

Appendix Nieuw-Roden, Dorpsstraat: Laagbeschrijvingen

Diepte (cm)		Omschrijving
		Grondsoort
100 - 150	leem	sterk zandig, 5gy5/1, keileem, Opm.: Gecryoturbeerd

6

X-coördinaat (m) : 222640
Y-coördinaat (m) : 571975
Maaiveld (cm) : 608

Diepte (cm)		Omschrijving
		Grondsoort
0 - 55	zand	zwak siltig, Zand: matig grof, opgebrachte grond
55 - 95	zand	zwak siltig, mix, vergraven
95 - 190	zand	matig siltig, 2,5y6/3, Zand: matig fijn, C-horizont, Opm.: Geen grind, geen keileem